

Czesław Strzyżewski

Pawłowo, gm. Czarniejewo, woj.
poznańskie

Informator Archeologiczny : badania 19, 106-107

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

OKOLONIEC, gm. Kłodawa
woj. konińskie
Stanowisko 1

patrz
okres lateński

PARCHANKI, gm. Dąbrowa Biskupia
woj. bydgoskie
Stanowisko 12

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii
Zespół Badań Kujaw
w Poznaniu

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr hab. Aleksandry Cofty-Broniewskiej. Finansował Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Pierwszy sezon badań. Osady kultury smfor kulistych, przeworskiej /późny okres rzymski/, z okresu wczesnego średniowiecza /fazy AB/, ślady osadnictwa późnośredniowiecznego, Cmentarzysko kultury przeworskiej /okres późnolateński/.

Stanowisko - znane w literaturze jako cmentarzysko kultury przeworskiej pod nazwą Parchanie-Parcelle - stanowi element rozległego przestrzennie zespołu osadniczego ciągnącego się wzdłuż odgałęzienia doliny Parchani /por. stan. 12a/.

Przeprowadzone badania - szczegółowa inwentaryzacja powierzchniowa oraz sondaż /194 m²/ - wykazały całkowitą dewastację nekropoli. Rozproszone pozostałości grobów w postaci przepalonych kości i fragmentów ceramiki rejestrowano tylko na powierzchni i w warstwie.

Ponadto odkryto serię obiektów osadowych następujących ugrupowań kulturowo-chronologicznych:

- kultura smfor kulistych - 1 jama,
- kultura przeworska - 2 budynki mieszkalne zagłębione w ziemię, 2 jamy, 5 dołków postępowych, 1 rowek /badany częściowo/,
- okres wczesnego średniowiecza - 1 budynek mieszkalny zagłębiony w ziemię, 1 palenisko, 2 jamy, 1 dołek postępowy.

Materiały przechowywane są w Instytucie Prahistorii UAM w Poznaniu.

Badania nie będą kontynuowane.

PARCHANKI, gm. Dąbrowa Biskupia
woj. bydgoskie
Stanowisko 12A

patrz
epoka brązu

PAWŁOWO, gm. Czerniejewo
woj. poznańskie

Muzeum Początków Państwa Polskiego
w Gnieźnie

Badania prowadził mgr Czesław Strzyżewski. Finansowało Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie. Pierwszy sezon badań. Osada z faz C₂-D okresu wpływów rzymskich, ślady osadnictwa wczesno- i późnośredniowiecznego oraz z okresu nowożytnego.

Stanowisko odkryto podczas badań powierzchniowych na terenie niskiego cypla, u podnóża wschodniej krawędzi doliny Wrześnicy. Osada zajmuje prawdopodobnie obszar ok. 1 ha. Wykop o pow. 60 m² zlokalizowano w dostępnej do badań północno-wschodniej części wzniesienia, gdzie zaobserwowano liczne ślady zniszczonych obiektów.

Pod warstwą spłaszczoną próchnicą ornej odsłonięto w większej części wykopu szwartą warstwę piasku ze spalenizną, ze śladami wielowiekowej orki, w której odkryto resztki zniszczonego paleniska, zapewne związanego z osadnictwem wczesnośredniowiecznym. Pod tą warstwą wyróżniono fragmenty dwóch obiektów mieszkalnych wgłębionych w ziemię oraz 4 paleniska, w których wystąpił materiał z okresu późnorzymskiego. Chaty były usytuowane na osi W-E, a ich spągi sięgały do głęb. 0,7 i 0,8 m od powierzchni pola. W jednej z nich odsłonięto ślady po 4 słupach oraz palenisko, a w drugim obiekcie - ślady po 3 słupach. Z tego okresu pochodzi też ceramika znaleziona w warstwach II, IIA, IIB. Na różnych poziomach tych warstw stwierdzono występowanie śladów orki radiem.

W obiektach oraz warstwach datowanych na późny okres wpływów rzymskich znaleziono 2,040 fragmentów naczyń glinianych, 340 bryłek polepy, 180 ułamków kości zwierzęcych, zwęglone drewno oraz 4 przegładki i 3 ciężarki tkackie z gliny, fragment skręcanego naszyjnika /?/ i zapinkę grupy A VI 2 z żelaza oraz drobny ułamek blaszki miedzianej. Wśród naczyń przeważają formy garnkowe kształtu jajowatego, baniastego, beczułkowatego, donicowatego, lekko szowatego i misowatego, o powierzchniach gładkich i nierówno wyglądanych barwy brunatnej, sporadycznie zdobione nakładkami paznokciowymi. Mniej licznie występują fragmenty naczyń cienkościennej o powierzchniach gładkich i miejscami wyświeclanych barwy czarnej i ciemnoczarnej, rzadko barwy jasnobrunatnej. Przeważają wśród nich czarki, misy i naczynia dwustopkowate. Były one często zdobione ślókami poziomymi, ukośnymi i łukowatymi, bruzdami, dołkami i wgłębieniami, naciętami

i nakłuciami, nakłuciami stempelkowatymi, siatkowym stempelem kolistym, wałkami, guzkami oraz nacięciami na krawędzi. Znaleziono też utamki naczyń miniaturowych oraz czarek toczonych na kole.

Późniejsze osadnictwo na tym wzniesieniu reprezentuje 36 fragmentów naczyń z okresu wczesnośredniowiecznego, w tym 7 z faz C-D /?/, 9 z faz D-E i 3 z faz E-F, jak również 2 utamki naczyń z późnego średniowiecza, 80 fr. naczyń z XVI-XIX w. i utamek szkła butelkowego z XVIII.

Badania będą kontynuowane. Materiał źródłowy znajduje się w Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie.

PIOTRÓW, gm. Zadzim
woj. sieradzkie
Stanowisko 1

Muzeum Archeologiczne i Etnograficzne
w Łodzi

Badania prowadził mgr Gabriel Rycel /autor sprawozdania/ przy udziale mgr. Wojciecha Sielnickiego. Finansował WKZ w Sieradzu. Drugi sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z późnego okresu rzymskiego i wczesnośredniowieczne cmentarzysko szkieletowe /XI-XII w. /.

Prace stanowiły kontynuację badań ratowniczych, rozpoczętych w 1984 r. Przebadano obszar 760 m². Odkryto 11 grobów z późnego okresu rzymskiego, w tym 2 popielnicowe i 9 jamowych. Z uwagi na znaczne zniszczenia obiektów w trakcie głębokiej orki, uchwymane były jedynie spągi grobów jamowych oraz przydanne partie popielnic. Jedynym zespołem, który zachował się względnie dobrze był grób popielnicowy nr 33. W skład wyposażenia wchodziły: 2 fibule żelazne AV, sprzączka żelazna, nożyk, grzebień kościany, szpila kościana, 2 klucze żelazne, sprężynka i okucie zamka skrzytni.

Odkryto również kolejne wczesnośredniowieczne groby szkieletowe w liczbie 7. Zmarli pochowani zostali w pozycji wyprostowanej na plecach, na linii E-W, z głową na wschód lub na zachód. Wyposażenie grobów męskich stanowiły noże żelazne i oselki kamienne, natomiast w grobach kobiecych występowały noże żelazne i kabłączki skroniowe wykonane z brązu.

Łącznie w trakcie dwóch sezonów badawczych odkryto 20 grobów ludności kultury przeworskiej z III w. n. e. oraz 30 wczesnośredniowiecznych grobów szkieletowych datowanych na XI-XII w.

Materiały z badań znajdują się w Muzeum Archeologicznym i Etnograficznym w Łodzi.

Badania zostały zakończone.

PODRZECZE
woj. leszczyńskie
Stanowisko 3

patrz
epoca brązu

PRUSZCZ GDANSKI
woj. gdańskie
Stanowisko 7

Muzeum Archeologiczne
w Gdańsku

Badania prowadzili mgr mgr Małgorzata Tuszyńska i Miroslaw Pietrzak. Finansował Urząd Miejski w Pruszczu Gdańskim. Drugi sezon badań. Cmentarzysko płaskie z okresu halsztackiego, z młodszego okresu przedrzymskiego kultury okazywskiej, z okresu wpływów rzymskich i wczesnej fazy okresu wędrówek ludów kultury wielbarskiej.

Kontynuowano prace ratownicze zapoczątkowane w 1984 r. Przebadano 35 arów, na których odkryto i wyeksplorowano 204 obiekty, w tym 188 grobów.

W części południowej cmentarzyska znajdowały się obiekty halsztackie - 15 grobów, z których kilka posiadało obwarowania kamienne oraz 7 nieokreślonych obiektów /jamy? / zawierających ceramikę z okresu wczesnohalsztackiego. Najciekawszy z grobów, datowany na okres Hallstatt C, przykryty brukiem kamiennym, zawierał 3 potłuczone popielnice z dwoma otworami każda i pokrywami obejmującymi: w jednej z popielnic znajdowała się szpila brązowa z profilowaną główką.

Groby z młodszego okresu przedrzymskiego występowały na całym obszarze cmentarzyska. Wydzielono 35 datowanych grobów ciałopalnych, w tym 25 jamowych i 10 popielnicowych. Ponadto z tego okresu pochodzą 3 groby szkieletowe z zachowanymi szczerkowo kośćmi. Dwa groby zorientowane były na osi N-S z głową od południa, a jeden - na osi E-W z głową od zachodu. W jednym grobie były 2 zapinki brązowe odmiany D, w drugim - żelazna kłama zawiasowa, trzeci grób zawierał utamki zapinki żelaznej.

Najliczniej reprezentowane są groby z okresu wpływów rzymskich /23 jamowe, 10 popielnicowych oraz 73 szkieletowe/ datowane na fazy od B₁ po B₂/C₁ lub ogólnie na ten okres.

W północnej części badanej partii cmentarzyska odkryto 6 grobów szkieletowych z końcowych faz młodszego okresu wpływów rzymskich i z wczesnej fazy okresu wędrówek ludów, bogato wyposażonych. Z inwentarza